

כ"ג אייר ה'תשע"ז 19.5.17

מגזין מס' 430

ערב שבת פרשת בהר בחוקותי/מברכים חודש סיון
קשר-שבועי מאת הרב יאיר קלב

החיים כסגול

יציאת מצרים ברוחניות

כל תהליך אמיתי של תיקון וחינוך עצמי פנימי בנפש האדם הוא בחינת 'יציאת מצרים' ברוחניות. כל עוד שבוי האדם בהרגלים הזועקים לשינוי, הרי ששרוי הוא בבחינת עוני 'מצרים', לשון מיצר וגבול (ובלשון החסידות: מצב של 'מוחין דקטנות'). ואילו הזוכה להשתחרר מטבעו והרגליו השתחררות גמורה, חי הוא בבחינת 'ארץ ישראל - ארץ טובה ורחבה' (מצב של 'רחבות וגדלות המוחין').

אמנם בתווק, בין שני המצבים - 'ארץ מצרים' ו'ארץ ישראל' - מפריד המדבר הגדול...

כשם שביציאת בני ישראל מארץ מצרים לא ניתן היה לדלג בבת אחת מן הקצה אל הקצה, וקודם ביאתם לארץ המובטחת הוכרחו לעבור דרך 'ממוצע בינתיים', הוא המדבר... כך גם ביציאת מצרים הרוחנית הנתבעת מן האדם בכל דור ודור.

אי אפשר לו לאדם להתבגר (לקחת אחריות) בבת אחת. אין פתרונות פלא! יציאת מצרים הרוחנית, בכללות ופרטות חיי האדם, הינה לעולם תהליך מתמשך הכולל שלושה שלבים:

א. ראשית העבודה, 'הכנעה' - התעוררות האדם להודות בחולשותיו ולהכיר בצורך לתקן (התעוררות הבאה בדרך כלל על כרחו מלמעלה);

ב. שלב הביניים, 'הבדלה' - עבודת האדם בכוחות עצמו להסיח דעתו מה'בלתי רצוי' לטובת ההתמקדות ב'רצוי';

ג. ה'המתקה' - גאולת האדם הפרטית (הבאה מלמעלה לאחר ולפי ערך יגיעתו לצאת ממצבו בכוחות עצמו).

אם חפצי חיים אנו, מחוייבים אנו לדעת ולהפנים כי בבואנו לצאת ממצבנו הטבעי ה'ילדותי' שמצד 'מוחין דקטנות' (המאופיין בתנועת הנפש של "תנו לי, תנו לי", "אני המרכז והכל סביבי"), הנה בטרם מגיעים אנו אל הבגרות הבשלה שמצד 'מוחין דגדלות' (חיים המתנהלים כבר בהרמוניה עם המציאות, ועל כל פנים פטורים ממעמסם הכבד של ויכוחים פנימיים מול כללי החיים), שומה עלינו לעבור דרך שלב הכנעת הישות - היא התמסרותנו הגמורה לשרת בקבלת עול את ה'זכון בגלל שהוא נכון'.

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:30 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com. הכניסה לישוב בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, רח' הזית 83 בבית הכנסת שבחצר משפחת שרעבי. התכנסות (כיבוד ושתייה קלה מ-20:45) במושב חמד, לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144

[בכניסה למושב חמד - ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר]

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

שבת מברכים חודש סיון

בשבת שלפני ראש חודש, מודיעים בבית הכנסת ברוב עם אודות היום, השעה והרגע המדויק בו חל מולד הלבנה ובאיזה יום יחול ראש החודש. בשבת זו, פרשת 'בהר-בחוקותי', מכריזים: המולד יהיה ביום חמישי (אור ליום שישי) שעה 8 בערב, 32 דקות ו12 חלקים. ראש חודש סיון ביום השישי הבא עלינו לטובה. לאחר מכן, בעומדו עם ספר התורה בידיו, מברך שליח הציבור את נוסח ברכת החודש, ומייחל עם הציבור כולו שהחודש הבא עלינו לטובה יהיה מבורך בגשמיות וברוחניות.

כתוב בפתק: על כמה יהודים פעלת שישתדלו לומר את כל התהילים בשבת מברכים?"

מתברכים כל הימים

כידוע, מן השבת, יום המנוחה וההתעלות, מתברכים כל ימות השבוע - הן הימים שלפניה והן אלה שלאחריה. הימים שקודם השבת הינם ימי הכנה לשבת, ועל הימים שלאחריה נמשכת השראתה. אמנם בשבת זו, בה מברכים החודש, נוספת מעלה יתירה - ממנה מתברך ראש החודש (הכולל את כל ימות החודש הבאים עלינו לטובה), על מועדיו והימים המיוחדים שבו.

בשבת זו, לאחר תפילת שחרית נוהגים להתוועד, שבת אחים גם יחד, כדי להכין ולעורר עצמנו להכנס לימי החודש הבא בשמחה ובטוב לבב מתוך הוספה בעניני נר מצוה ותורה אור.

אמירת תהילים בציבור

בשבת זו, השכם בבוקר, מתקבצים בבית הכנסת לאמירת כל ספר תהילים בציבור. אחרי אמירת התהילים יאמר 'קדיש יתום' מי שהוריו אינם בין החיים. ואם יש אזכרה או אבל ('חיוב') - יאמרו קדיש אחר כל ספר, ויאמרו תחילה ה'יהי רצון' המיוחד שאחרי כל ספר וספר. אחרי כן נוהגים ללמוד מאמר חסידות שיהיה מובן לכל, ולאחר הלימוד מתפללים תפילת שחרית.

אודות אמירת תהילים בציבור בשבת מברכים אמר אדמו"ר הרי"צ: "דבר אמירת תהילים האמור, אינו שייך לאיזה נוסח... ומצד אהבת ישראל... עלינו להשתדל בכל מיני השתדלות, אשר יוקבע בכל הבתי כנסיות באיזה נוסח שיהיה".

והוסיף על כך הרבי מליובאוויטש, נשיא דורנו: "כשיבוא משיח, לא יידע שום 'קונצים' אלא ידרוש...

חודש סיון - החודש התשיעי מתשרי למניין בריאת העולם, והשלישי מניסן למניין יציאת מצרים. מקור השם "סיון" במונח האשורי "סיונו", שפירושו - עת להט השמש. בלוח החקלאי שנחשף בחפירות 'גזר' העתיקה נקרא החודש "קציר כל" - קציר כללי. חודש סיון הוא חודש מלא ובו שלושים יום. מזלו - תאומים. המדרש מבאר שייכותו של מזל תאומים לחודש סיון - "אמר הקדוש ברוך הוא: נתתי את התורה בחודש השלישי במזל תאומים, שאם יבקש עשיו הרשע (=אחיו התאום של יעקב - ישראל) להתגייר ולבוא ללמוד (=ולקיים) תורה - יבוא וילמד!" (פסיקתא דרב כהנא י"ב)

ימים ואירועים מיוחדים בחולל סיון

להלן הימים המיוחדים שבחודש סיון, אודות חלקם נרחיב את הדיבור לכשיהיו סמוכים יותר:

מראשית פרי אדמתו, משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, מניחם בטנא ומביאם לבית ה', ככתוב "ולקח הכהן הטנא מידו והניחו לפני מזבח ה' אלקים"; וכן כתוב: **"וביום הביכורים בהקריבכם מנחה חדשה"**.

עצרת - מקור שם זה אינו במקרא. חז"ל קראוהו כך בכל מקום לפי שחג זה (לבד היותו רגל בפני עצמו) הוא בבחינת המשך וסיום (שמיני) לשבעת ימי חג המצות וקשור עמהם. ימי הספירה שבין חג הפסח לחג השבועות אינם מהווים הפסק, והם כחולו של מועד בין שני החגים (על דרך שמיני עצרת הבא בהמשך לחג הסוכות), ומכאן שמו - עצרת, כלומר, עצרת של פסח.

חג השבועות הוא יום ההסתלקות (הילולא) של דוד המלך עליו השלום, ושל רבי ישראל הבעל שם טוב הקדוש.

כ"ח סיון - היום בו הגיע הרבי מליובאוויטש, נשיא דורנו, ונוות ביתו לחוף מבטחים בארה"ב - בצאתם מאירופה הבוערת - בשנת תש"א (1941).

א' סיון - ראש חודש. מיום זה ועד י"ב בסיון אין אומרים 'תחנון'. ביום זה באו בני ישראל למדבר סיני (שמות י"ט).

ו' סיון - חג השבועות, ולו ארבעה שמות:

חג הקציר - על שם קציר החיטים שבימים אלה. החיטים הן האחרונות להבשיל בתבואות השנה ובהן כלתה עונת קציר השנה, ובחג מביאים מנחה חדשה לבית ה'. זהו שכתוב: **"וחג הקציר ביכורי מעשיך אשר תזרע בשדה"**.

חג שבועות - על שם ספירת העומר שספרנו במהלך שבעה השבועות שלפניו, וביום החמישים חג לה' ולתורה שניתנה ביום זה. וזהו שכתוב: **"וחג שבועות תעשה לך ביכורי קציר חיטים"**; **"ועשית חג שבועות לה' אלקיך"**.

יום הביכורים - על שם לחם המנחה החדשה, שמניפים ביום זה במקדש מן התבואה החדשה. מנחה זו היא המתירה הבאת מנחות מן התבואה החדשה למקדש. ביום זה מתחילה עונת הביכורים - כל איש ישראל נוטל

קודם ציווי "הוכח תוכיח", כתוב "ולא תשנא את אחיך", כי זהו תנאי מוקדם לתוכחה. ואחר-זה כתוב "ולא תשא עליו חטא", כלומר, שאם לא פעלה התוכחה, בודאי אתה האשם, שלא היו דבריך דברים היוצאים מן הלב.

(על פי 'היום יום' כ"ו אייר)

הסיפור השבועי

תעלומה בכרם

אלא שהפועל בתוך תוכו סירב לוותר על הרווח השמן שהוא עשוי להפיק מן העסקה. למראית עין ניאות לשתף פעולה עם המיסיונר, אך בה בעת ניהל ערוץ משא ומתן חשאי עם הרוכשים היהודים.

בשלב כלשהו התעורר חשדו של הגרמני כי הפועל מרמה אותו. חמתו בערה בו, ויום אחד, בהיותם לבדם בכרם, התנפל על הפועל והרגו.

מוחו השטני של הגרמני מיהר לבשל מזימה. הוא מיהר להטמין את הגופה באדמת הכרם, ואז החל לפעול כדי לטפול את אשמת הרצח על היהודים, בתואנה שביקשו להיפטר מבעל הקרקע שסירב למוכרה להם.

הוא הפיץ את השמועה כי היהודים עומדים מאחורי היעלמותו של הערבי, וכי בוודאי רצחוהו נפש. בעקבות זאת גבר הלחץ על המושל לעצור את היהודים העומדים בראש היוזמה להקמת השכונה החדשה.

המושל, שהיה אדם נבון, שיער מיד כי זו עלילה שפלה. עם זה חשש מהפרת הסדר מצד הערבים. לכן מיהר לשגר אזהרה לרב יוסף ריבלין, והמליץ לו לברוח מהארץ בטרם יבולע לו. ריבלין החליט שלא לעזוב את הארץ, אלא להסתתר עד יעבור זעם. הוא מצא מסתור בחורבה עזובה, וחוץ מכמה מגדולי רבני ירושלים – איש לא ידע לאן נעלם.

היעלמותו המסתורית של הרב ריבלין העלתה גל שמועות בקרב היהודים דוקא. פתאום החלו רינונים כי ריבלין מעל בכספים ונמלט עם הכסף. קוני הדירות העתידיות, שכבר השקיעו את כספם בעסקה, החלו לחולל מהומות, וחלום השכונה עמד בסכנה חמורה.

הרוחות בכפר הערבי תססו, בעקבות היעלמותו של אחד מתושביו. היה מי שדאג להפיץ שמועה כי האיש נרצח בידי היהודים. הערבים פנו אל המושל הטורקי, ודרשו שיעשה צדק וייתפס הרוצח, ולא – ינקמו הם את דמו. "החשוד העיקרי ברצח", אמרו, "הוא יוסף ריבלין, ממייסדי השכונה החדשה".

השכונה שעמדה במוקד הדיון היתה מאה שערים, שהחלה להיבנות בשנת תרל"ד (1874). היא היתה השכונה הגדולה והמרוחקת ביותר שנבנתה באותם ימים מחוץ לחומות העיר העתיקה.

אחרי משא ומתן מייגע התגבשה עסקה לקניית השטח. התהליך התקדם כראוי, ובכל יום התקרבה העסקה להשלמתה. נותרה רק החתימה על החוזה הסופי, העברת הכסף ושטרי הבעלות.

אולם ככל שנסגרו הקצוות החלו להתעורר מקטרגים שביקשו לסכל את העסקה. פתאום צצו מי שטענו לבעלות על הקרקע, ונתלו בטענות אמיתיות או כוזבות. אלה דרשו פיצויים כבדים כדי שיסכימו לוותר על זכותם, ואיימו לעכב את העסקה עד שימולאו דרישותיהם.

סמוך לחלקת הקרקע התגורר מיסיונר גרמני, שהחזיק בבעלותו כרם גדול ובו עבדו פועלים ערבים. לאחד הפועלים היתה קרקע קטנה בשטח השכונה המיועדת, שהיתה אמורה להימכר במסגרת העסקה.

כאשר גילה זאת הגרמני, זיהה פתח להתנכלות אפשרית ליהודים, והחל לשדל את הפועל לבל יסכים למכור את חלקו. "אכפיל את משכורתך", פיתה את הערבי. "אל תיענה בשום אופן להפצרות היהודים".

בינתיים ישב המושל על אבן, לנוח מעט. פתאום התעור פניו. "אני מריח כאן ריח רע", אמר לאחד ממלוויו. "זה ריח של פגר", השיב לו האיש.

המושל קם וסקר את הסביבה. הוא הצביע על תלולית עפר. "היא נראית טרייה וחדשה", אמר. "אולי ממנה נודף הריח הרע?".

המושל הורה לאחד ממלוויו לסלק את העפר מן התלולית. האיש עשה כדבריו, ולמרבה התדהמה, התגלתה לעיניהם גופה. אם לא דיי בכך, סמוך לגופה התגלה מכתב שקיבל הגרמני, דבר שהעיד כי ככל הנראה נפל מכיסו בבהלת הקבורה.

עוד באותו יום הודה המיסיונר הגרמני ברצח הפועל הערבי, וכעבור זמן קצר נשפט, הורשע ונתלה. יהודי העיר נשמו לרווחה, והרב יוסף ריבלין יכול היה לצאת ממסתורו. עתה הושלם תהליך הרכישה בלי עכבות, וכעבור זמן החלו להיבנות בתיה הראשונים של שכונת מאה שערים בירושלים.

(על-פי 'ירושלים של מעלה')

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

אנשי הקשר הסודיים של ריבלין עדכנו אותו במתרחש. ממקום מחבואו כתב איגרת נרגשת לרב מאיר אוירבך, שכונה 'הגאון מקליש', והפציר בו לעשות כל שביכולתו כדי לפרסם את האמת, בלי לסכן את חייו.

הגאון מצא עצמו במבוכה. גילוי האמת יכול להרגיע את הרוחות בקרב היהודים, אך הדבר גם עלול לסכן את חייו של ריבלין. הוא החליט להסתגר בחדרו, להתענות ולבקש רחמי שמים שינחוחו בדרך נכונה. יממה היה ספון בחדרו. למחרת יצא, זימן אליו את חברי האגודה והודיעם כי בתוך שבוע הכול יבוא על מקומו בשלום.

הימים חלפו בציפייה דרוכה. הכול המתינו לתום המועד שבו נקב הגאון. כעבור חמישה ימים בא המושל לביקור באזור. פעם בשנה נהג לפקוד את כרם הענבים של הגרמני, כדי לקנות ממנו ענבים לייין. הגרמני נהג להתפאר בתנובת הכרם המשובחת שלו, והיה גאה בגפנים הפוריות ובאיכות הענבים שלהן.

כדרכו, בחר המושל את הגפנים המובחרות ביותר, ובעל הכרם ציווה על פועליו לזמור את האשכולות הנבחרים.

עזרו לנו,
להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

"זאת התורה אדם" (במדבר יט' ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב- 'נגלה') ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה- 'נסתר'). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי 'נגלה', ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת בהר-בחוקותי

בהר

שמיטת השנה השביעית

ה' מצוה את משה בהר סיני לומר לבני ישראל: שנת השמיטה היא השנה השביעית לאחר שש שנות עבודת האדמה. את שנת השמיטה אנו מקדשים בשביתה מעבודת הארץ ובשמיטת (הפקרת) יבולי שנה זו הצומחים ועולים מאליהם ומותרים לכל. ה' מבטיח כי יבול השנה השישית יפרנס את ישראל גם בשנה השביעית ועד לצמיחת יבולי השמינית. המצוות בענין שנת השמיטה נוהגות רק בארץ ישראל:

ברכת השנה השישית

שואלת התורה: "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית, הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתנו!" ומשיב הכתוב: "וציוויתי את ברכתי לכם בשנה השישית, ועשות את התבואה לשלוש שנים" (לשנה השישית, השביעית, וחלק מן השמינית עד אשר תנבוט התבואה החדשה).

שנת היובל

לאחר שבע שמיטות (ארבעים ותשע שנים) תחול שנת החמישים, שנת היובל. מלבד דיני השמיטה הנוהגים בשנת היובל כבכל שנת שמיטה, נוספים בשנה זו דיני יציאת כל העבדים העבריים לחירות וכן חזרת הקרקעות (מידי החוכרים) לבעליהן הראשונים. את שנת היובל מקדשים ביום הכיפורים בתקיעת שופר, ומכאן שמה של שנת החמישים - על שם השופר הנקרא יובל.

שמירה על חלוקת הארץ לשבטים

אדמות ובתים בארץ ישראל אינם ניתנים למכירה גמורה

כי אם לחכירה בלבד. בשנת היובל מסתיים על פי התורה תוקפן של עסקאות הנדל"ן (החכרת אחוזות, בתים וקרקעות). שווי הקרקע או הנכס בעסקאות החכירה נקבע בהתאם למספר השנים שנותרו עד שנת היובל, בה יחזרו הקרקע או הנכס לבעליהן המקורי [על פי חלוקת הארץ (בתורה) לשבטים]. והטעם לכך, אומרת התורה: **"כי לי הארץ, כי גרים ותושבים אתם עמדי"**.

אפשרויות גאולת נכסי הנדל"ן

בנוגע לחזרת הקרקעות, הבתים וכו' לבעלים הראשונים מפרטת התורה אפשרויות לגאולת הנכסים:

המוכר בית בעיר מוקפת חומה, באפשרותו לגאלו (לרוכשו בחזרה) עד תום שנה מהמכירה. אולם אם לא גאל עד תום שנה, אזי המכירה היא לצמיתות ואינה חוזרת אף ביובל.

שונה הדבר בנוגע לבית הנמצא בעיר שאינה מוקפת חומה, אותו ניתן לגאול בכל עת. ואף אם אינו נגאל, יחזור לבעלים בשנת היובל. דין זה מתייחס במיוחד בנוגע לערי הלוויים - שלעולם יחזרו להם שדותיהם ובתיהם.

איסור נשך הריבית

התורה אוסרת הטלת ריבית על הלוואה. ה' מזהיר מפני ניצול חולשת הלווה הזקוק לכסף (אף אם ייתרצה הוא במצוקתו לשלם ריבית, מכל מקום הדבר אסור בתכלית).

דיני עבד עברי ועבד כנעני

יהודי אשר (בשל מצוקתו הכלכלית) נאלץ למכור עצמו לעבד, יקבל בבית הקונה, האדון היהודי, מעמד מיוחד: אסור להעבידו בעבודות בזויות; עבודתו תהיה כעבודת

כבדים ונוראים שילכו ויחריפו באם יעמדו במרדם ולא ישובו בתשובה. התורה מפרטת שורה ארוכה של מכות וחוליים בבית ובשדה, בבריאות ובמשפחה ועד לגירוש מן הארץ, תוך מכות קשות מאויביהם שיכבשו את הארץ, יחריבו המקדש ויגלום לבין העמים.

בסיום הדברים הקשים מרגיע ה' ומבטיח כי גם בגלותם בארצות העמים לא יפר הוא את בריתו לאברהם, יצחק ויעקב ולא יכלם או יחליפם באומה אחרת (ובאחרית הימים ישובו הפרט והכלל בתשובה שלימה וסוף ישראל לשוב לארצם, באשר ברית נצח כרת ה' עם אבות האומה ובגאולה האמיתית והשלימה יקובצו כל בניהם לאחד אחד לארצם).

הנודר לה' 'ערך נפש'

הנודר 'ערך נפש' – להביא להקדש (לתרום כסף או שווה כסף למקדש ולמשרתים בו בקודש) ערך אדם כלשהו מישראל, באומרו "ערך פלוני עלי להקדש", יחושב ערך נפשו של אותו פלוני על פי גילו ומינו.

הנודר ערך זכר מבן עשרים עד שישים – ישלם להקדש חמישים שקלים, מגיל חמש ועד עשרים – עשרים שקלים, מבן חודש עד חמש שנים – חמשה שקלים ומגיל שישים ומעלה – חמשה עשר שקלים.

הנודר להביא להקדש ערך נקבה מגיל עשרים ועד שישים – ישלם שלושים שקלים, מבת חמש ועד עשרים – עשרה שקלים, מגיל חודש עד חמש שנים – שלושה שקלים ומגיל שישים ומעלה – עשרה שקלים.

כאשר אין יד הנודר משגת ערכים אלו, יעריך הכהן את יכולתו הכלכלית של הנודר ויקבע בהתאם לכך את הערך הכספי אשר יושת עליו (כל השקלים האמורים, הינם שקלי כסף שהיו נוהגים באותם ימים).

דיני המוקדשים ותמורתם

משהקדיש אדם בהמה טהורה וראויה לקרבן, ניטלה ממנו האפשרות להמירה (להחליפה בכסף או בשווה כסף)

פועל שכיר; ישוחרר עם משפחתו לאחר שש שנות עבודה; ובהגיעה שנת היובל, אף אם טרם מלאו שש שנים לעבודתו, יצא לחופשי חינם. לעולם אין לרדות בעבד עברי באשר בני ישראל הינם עבדי ה' ולא עבדים לעבדים. לעומתו, עבד גוי קנוי הוא בקניין הגוף ועבודתו מלאה ולצמינתו. עבד זה אינו יוצא לחירות ועובר כנכס בירושה.

עבד עברי הנמכר לגוי

יהודי שמצבו הכלכלי הירוד אילצו למכור עצמו לגוי תושב הארץ, יוצא גם הוא בשנת היובל. ועל כל פנים, על קרוביו מישראל מוטלת החובה להזדרז ולגאלו קודם שנת החמישים, בהתאם לשווי דמי השנים שנותרו עד היובל. ועל כל פנים, עד לגאולתו, מחוייבים אחיו היהודים לעמוד על כך שאדונו הגוי אינו מתעמר ורודה בו, ומנמקת התורה: "כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים..."

חיזוק נוסף לשלושה ציווים

בסיום הפרשה מחזקת התורה שלושה ציווים אודותם כבר למדנו: איסור עבודה זרה על הבטיה השונים (כעשיית אלילים, פסל, מצבה או אבן משכית); חיוב שמירת השבת; יראת המקדש.

בחוקותי

"אם בחוקותי תלכו..."

הקב"ה מבטיח לבני ישראל, שאם ילכו בחוקות התורה יזכו לברכה גשמית ורוחנית: הגשמים ירדו בעיתם, תבואות השדה ופרי העץ יהיו בשפע, יזכו הם לשבת לבטח בארצם מבלי שחיות טורפות יטרידום, פחדם יפול על אויביהם שיחששו להתגרות בם, זרעם ירבה ויפרוץ, אלוקים יהיה בקרבם ויזכו לגדולה רוחנית.

"ואם לא תשמעו לי..."

אולם, אם לא ילכו בני ישראל בדרכי התורה ולא יאבו לשמוע בקול ה', אזי ימאס בהם ה' ויענישם בעונשים

אף שגם כאן מאפשרת התורה למקדיש לגאול את שדהו (בתוספת חומש), מכל מקום בענין זה ישנו סייג: אם קודם בוא היובל נמכר השדה (בחכירה) על ידי גזבר ההקדש לאדם אחר, מכירתו מפקיעה אותו מידי בעליו הראשונים, ובהגיע היובל יחולק השדה בין הכהנים. אך אם המקדיש את השדה אינו בעליו המקורי אלא חכר אותו מיד בעליו הראשונים, אזי בשנת היובל ישוב השדה לידי בעליו הראשונים, גם אם נמכר בינתיים על ידי הגזבר. בהמשך הפרשה, על פי העקרונות האמורים, מוסיפה התורה דינים נוספים מדיני חרמות ומעשרות להקדש ותמורתם: אין למכור או לגאול רכוש אשר הוחרם להקדש; לעומת זאת בנוגע למעשרות, אפשר לפדותם בשווים ובתוספת חומש; מן הבקר ומן הצאן יופרש להקדש כל בעל חי עשירי. אין להמיר את המוקדשים, ומי שבכל זאת המיר - יהיו גם כאן הבהמה ותמורתה קודש.

כי מרגע הקדשתה חלה הקדושה על גופה. ואם בכל זאת ימירה המקדיש, יהיו גם הבהמה שהקדיש וגם תמורתה קודש. ואם הבהמה המוקדשת טמאה לא תחול הקדושה על גופה באשר אינה ראויה להקרבה, והיא תימכר בשוויה שעל פי הערכת הכהן. ובמקרה שהתורם עצמו יהיה מעונין לקנותה, ישלם הוא את ערכה בתוספת חמישית (עשרים אחוזים משוויה). כך הוא גם בנוגע לאדם המקדיש בית ורוצה לפדותו בכסף או שווה כסף תמורתו, עליו לתת שווי הבית על פי הערכת הכהן ובתוספת חמישית. אם אדם אחר (לא המקדיש) מעונין לקנות את המוקדש מידי ההקדש, לא יחויב בתוספת החומש. התורה קובעת כי שוויו של שדה תבואה שהוקדש: חמישים שקל כסף לכל מידת 'חומר שעורים'. ובאם יחפוץ המקדיש לפדותה בעצמו, יוסיף על ערכה כנ"ל תוספת חומש.

התחדשנו!
 בוטאו לבקר
 באתר המשודרג
 www.tanya.com

לעבוד ולשבות

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

אין מתנות חינם

מדוע קבע הקב"ה עיקרון זה? למה הקב"ה, שהוא 'תכלית הטוב', לא יעניק מברכותיו לברואיו בלא שיצטרכו לעמול על כך?

התשובה היא, שאדרבה, דוקא בגלל שהוא 'תכלית הטוב' ורוצה בטובתו האמיתית של האדם – לכן קבע שכל דבר יושג רק על ידי עבודה, משום שרק דבר שהאדם מגיע אליו בעמלו וביגיעתו – זה דבר טוב באמת.

דברים שניתנים חינם נקראים 'נהמא דכסופא' (=לחם בושא). מתנת חינם אינה מתנה ואין בה נחת וסיפוק. אך כשאדם עמל והתייגע ואחר כך קיבל שכר על עבודתו – שמחתו שלימה ואז הוא מרגיש שקיבל דבר טוב באמת. לכן דרושה עבודת ה', כדי שהשפע האלוקי יתקבל כשכר עבודה ולא כמתנת חינם.

הריבית כסמל

המצוה שמסמלת עיקרון זה יותר מכל המצוות האחרות היא איסור ריבית. האדם הנזהר מריבית מבטא בכך את רצון ה', שכל דבר יושג רק על ידי עבודה ועמל. לעומת זאת, החוטא ונוטל ריבית, סותר בהתנהגותו את הכלל הבסיסי שמאחורי כל קיום התורה והמצוות. אם אפשר להרוויח בלי עמל ויגיעה, מכספו של הזולת – לשם מה דרוש כל קיום התורה והמצוות?

לכן כל המקיים מצוה זו – "מקבל עול שמים", וכל המלווה בריבית – "פורק ממנו עול שמים".

(מתוך הספר "שלחן שבת"

על פי 'ליקוטי שיחות' כרך ג')

"כי ימוך אחיך... אל תיקח מאיתו נשך ותרבית"

בפרשת השבוע מזהירה התורה שלא להלוות (ולא ללוות) בריבית. אזהרה זו מסתיימת במילים: "אני ה' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים". מסבירים חז"ל: "כל המקבל עליו עול ריבית – מקבל עול שמים, וכל הפורק ממנו עול ריבית – פורק ממנו עול שמים".

מתעוררת כאן השאלה, למה נבחרה דוקא מצות ריבית לסמל את קבלת עול מלכות שמים? במה נתייחדה ממצוות אחרות, עד שקיומה או אי קיומה הם ביטוי לעצם הקשר בין האדם לבוראו?

רווח ללא מאמץ

מהי בעצם ריבית? תמציתה של הריבית היא עשיית רווח בלי מאמץ, מעמלו של אדם אחר. כשאדם מלווה כסף לרעהו, שוב אין זה כספו שלו, אלא של הלווה (אם כי הלווה חייב לו כסף). המלווה בריבית נהנה אפוא מכסף שאינו שלו, רק מכח העובדה שבעבר היה שייך לו (אין הדבר דומה למשקיע בעסק, שאז זה כסף שלו שמופקד בעסק, והוא נהנה מרכושו הוא; בעוד שכסף ההלוואה שוב אינו שייך למלווה).

דבר זה מסביר למה מסמל קיומו של איסור ריבית את כללות עבודת ה'. הקב"ה ברא את עולמו באופן שכל ברכה ושפע יבואו רק על ידי עבודה ועמל. הדבר אמור הן על החיים הגשמיים והן על השפע והברכה הרוחניים שבאים מלמעלה. המצוות הן ביטוי לעיקרון זה של עבודת האדם, שצריך לעשות מעשים טובים כדי להשיג דרגה רוחנית כלשהי.

חסידות על הפרשה בהר-בחוקותי

עבודה מתוך הליכה ועלייה מתמדת אם בחוקותי תלכו (כו,ג)

מפרש הבעל שם טוב:

"אם בחוקותי" - הפסוק מדבר באדם שהגיע לחוק קבוע בעבודתו, שממנו הוא אמנם לא גורע אך גם אינו מוסיף, מצווה עליו התורה:

"תלכו" - אסור לו לישראל במצב זה, אלא עליו לחדש

ולהוסיף בעבודתו מתוך הליכה ועלייה תמידית.

זהו שכתוב (תהילים פא) "כי חוק לישראל הוא, משפט לאלוקי יעקב": "כי חוק לישראל הוא" - מי שעבודתו היא בבחינת חוק קבוע, ללא תוספת, "משפט לאלוקי יעקב" - יצטרך לתת על כך דין ומשפט.

(כתר שם טוב' עמ' לה)

התורה ניתנה להאיר את חושך העולם פרשת בהר

שם פרשתנו, 'בהר', מזכיר את המעמד הנשגב של מתן תורה, תכלית העלייה, ואילו בפרשה עצמה מסופר על תכלית הירידה - יהודי שנמכר לשמש לעבודת אלילים.

ללמדך, התורה לא ניתנה לנו כדי לאפשר את המשך הישיבה במדבר, תוך התבודדות מהעולם; היא ניתנה כדי שנוכל להכנס להנהגה הטבעית של ארץ ישראל (דבר המאפשר גם את הירידה והנפילה שעליה מסופר בפרשתנו), והמטרה היא להאיר את החושך השורר בעולם בנר מצוה ותורה אור.

(לקוטי שיחות כרך יז עמ' 304)

למעלה ממיליון צפיות ביוטיוב
 בקרו אותנו באתר ובפייסבוק:
 שיעורים מצולמים וניגונים (באיכות HD)
www.tanyaor.com

סדר התנ"ך

עזרה ראשונה לנפשו

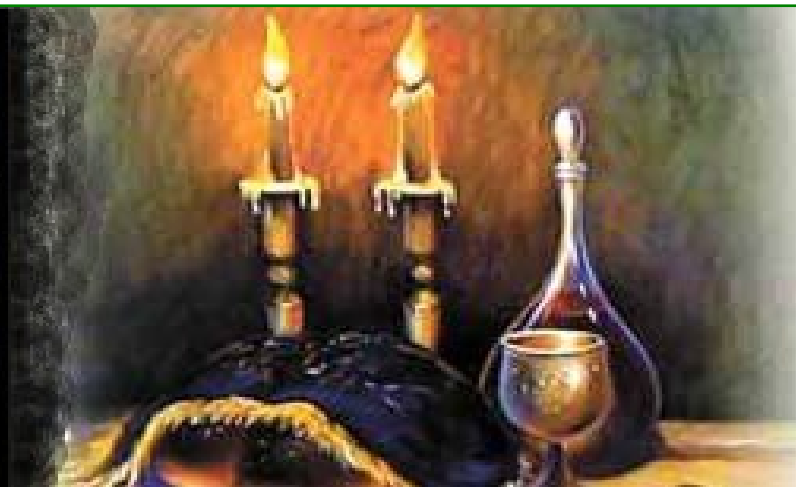
שבת שלום!!!

ליקוט, רעיונות, כתיבה ועימוד: חי דמארי
 כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
 להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו
tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
 ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון קי"ז)
20:13	18:56	י-ם
20:16	19:12	ת"א
20:17	19:04	חיפה
20:15	19:13	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון